

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania J. C. i M. Sp. z o.o.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 29 września 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się J. C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
(...)
z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 września 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania J. C. i M. Spółki z o.o. z siedzibą w R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R. o podleganie ubezpieczeniom społecznym – oddalił apelację J. C. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 30 stycznia 2015 r., oddalającego odwołania J. C. i M. Spółki z o.o. od decyzji organu rentowego z dnia 30 czerwca 2014 r. stwierdzającej, że J. C. jako pracownik u płatnika składek M. Spółki z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 10 marca 2014 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się J. C. zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

wskazano, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące okoliczności, czy w przypadku naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c. poprzez podanie w uzasadnieniu orzeczenia odmiennych, wzajemnie wykluczających się podstaw prawnych tego rozstrzygnięcia - Sąd II instancji - przy uznaniu trafności zarzutu apelacyjnego dotyczącego tej okoliczności, może ograniczyć się do takiego stwierdzenia i apelację oddalić jako bezzasadną czy raczej w związku z postanowieniami art. 386 § 4 winien zaskarżony wyrok uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, uznając brak rozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy oraz czy takie procedowanie nie pozbawia strony możliwości obrony swych praw. Występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne wyczerpuje przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1. k.p.c. Procedowanie Sądu II instancji wyczerpuje przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 3. k.p.c.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; alternatywnie - w razie przyjęcia skargi do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej oraz orzeczenie o kosztach procesu według norm przepisanych. W odpowiedzi nie zawarto odrębnego wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w zakresie trybu tzw. „przedsądu” określonego w art. 398⁹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że zachodzi nieważność postępowania określona w art. 379 pkt 5 k.p.c. (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.)

Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia

budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Chociaż autor skargi powołuje się na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu powołanego wyżej przepisu.

Analizami interpretacyjnymi przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy zajmował się już wielokrotnie wskazując, że art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy niezachowanie jego wymagań konstrukcyjnych uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, LEX nr 109420 oraz z dnia 1 czerwca 2012 r., II PK 259/11, LEX nr 1243021) lub nie pozwala na jego kontrolę kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, LEX nr 78271 oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., I UK 139/14, LEX nr 1621322). Tylko w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r., I UK 153/12, LEX nr 1224673; z dnia 8 lipca 2015 r., II PK 282/14 – LEX nr 1771522). Pokreślić trzeba, że przepis art. 328 § 2 k.p.c. jest stosowany w postępowaniu apelacyjnym jedynie odpowiednio, a zatem zarzut jego naruszenia wymaga dla swojej skuteczności powiązania go z art. 391 § 1 k.p.c., której to konstrukcji skarżąca nie stosuje. Zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] zawiera wszystkie elementy określone w art. 328 § 2 k.p.c. w zakresie wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Nie doszło również do zarzucanej w uzasadnieniu wniosku nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. Sugestia ta nie została poparta żadnymi argumentami. Zgodnie z dominującym w orzecznictwie i nauce prawa cywilnego poglądem, pozbawienie strony możliwości obrony jej praw występuje w sytuacji, w której z powodu wadliwych czynności procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła ona brać i nie brała udziału nie tylko w toku całego postępowania, ale także w jego istotnej części, przy czym chodzi o całkowite faktyczne pozbawienie możliwości obrony. Analizując, czy doszło do nieważności postępowania z tej przyczyny należy ustalić, czy nastąpiło naruszenie i których przepisów procesowych, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość działania przez stronę w postępowaniu oraz czy pomimo zaistnienia tych okoliczności strona mogła jednak bronić swych praw w toku postępowania. Tylko w przypadku wystąpienia wszystkich tych przesłanek można przyjąć, że strona została pozbawiona możliwości działania, powodującego nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2016 r., II CSK 556/15 – LEX nr 2041115 i orzecznictwo tam powołane). Wbrew sugestiom uzasadnienia wniosku nie wystąpiła sytuacja pozbawienia możliwości obrony praw skarżącej.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.